KL 212

Innleveringsoppgave 4

Oppgavetekst:

Analyser en valgt film med utgangspunkt i sentrale deler av Watkins' tilnærmingsmåte i boka *Focus, The Art and Soul of Cinema,* med vekt på livssynsdimensjonen. Skissér til slutt i oppgaven sentrale apologetiske utfordringer og muligheter i møte med filmens livssynsformidling.

(Den valgte filmen med tilhørende materiale fra kilder som culturewatch.org etc utgjør del av selvvalgt pensum i emnet.)

Jeg erklærer herved at denne innlevering ikke tidligere har vært brukt til eksamen ved Mediehøgskolen eller annet lærested. Jeg erklærer at jeg alltid oppgir kilde når andres arbeid blir gjengitt. Jeg erklærer at jeg alltid oppgir kilde når eget tidligere arbeid blir gjengitt. Jeg erklærer at jeg oppgir alle referanser/kilder i litteraturlisten.

Jeg er kjent med at brudd på disse bestemmelsene er fusk, jamfør Forskrift om studier og eksamen ved Mediehøgskolen Gimlekollen § 30.

- ☑ *Innleveringsarbeid kan benyttes som eksempeloppgave for andre studenter*
- ☑ *Innleveringsarbeid kan lagres og gjøres tilgjengelig på biblioteket*

Silje Kristin Erlandsen

Høsten 2011

Kommunikasjon og livssyn

Mediehøgskolen Gimlekollen

Antall ord i selve oppgaven: 1 809

Tony Watkins jobber i Damaris England, og har skrevet boka *Focus: The Art And Soul of Cinema* hvor han ønsker å gi hjelp til bedre å forstå og sette pris på filmer og deres budskap og livssynsformidling. I et tillegg bak i boka finner vi en liste med spørsmål[1] til hjelp for refleksjon. I denne oppgaven vil jeg analysere Lady Gagas musikkvideo *Born This Way* (*http://youtu.be/wV1FrqwZyKw*) med utgangspunkt i de deler av spørsmålene og i den rekkefølge som jeg mener er mest hensiktsmessig for å kunne få en tilstrekkelig forståelse av de(t) budskap(et) og livssyn(et) som formidles, med vekt på livssynsdimensjonen.

Lady Gaga og Born This Way: posisjon i samtidskulturen[2]

Lady Gaga[3] har i løpet av få år blitt en av verdens mest populære artister, og har toppet listene i land etter land med singler fra sine tre album.[4] Singelen *Born This Way* ble etter lanseringen 11.02.11 den raskest-selgende singelen i iTunes historie.[5] Musikkvideoen kom 28.02.11 og har per 13.09.11 oppnådd over 76 millioner visninger på YouTube.[6] Musikkvideoen vant *Best Female Video* og *Best Video With a Message* på MTV Music Video Awards 2011. Gaga er ikke redd for å sjokkere, og musikkvideoen har blitt både kritisert og diskutert i forhold til budskap, virkemidler og bildebruk. Lady Gaga kan plasseres i en nyfeministisk strømning.[7]

Lady Gaga, Born This Way og tematikk[8]

Lady Gaga har utpekt seg som en tydelig talskvinne for homo-, bi- og transseksuelles rettigheter. Sangen *Born This Way* handler om å "elske seg selv" og "leve ut den en er" – Gaga nevner hudfarge og seksuell legning.[9] Refrenget går: *"I'm beautiful in my way, 'cause God makes no mistakes, I'm on*

---

[1] Hovedoverskriftene på disse spørsmålene er: *1) Umiddelbar respons; 2) Hvilken posisjon har denne filmen i samtidskulturen?; 3) Hvor godt er filmen laget?; 4) Hva er filmens originale kontekst?; 5) Hvilken sjanger har filmen?; 6) Hvordan er fortellingen bygd opp?; 7) Hvordan skapes mening?; 8) Hva er nøkkeltemaene?; 9) Hvilke/hvilket livssyn ligger under?; og 10) Vurdering av filmens budskap.* Sml. (Watkins 2007:195-204) og (Dahle 2010:193-199)

[2] Sml. punkt 2 hos Watkins.

[3] Lady Gagas egentlige navn er Stefani Joanne Angelina Germanotta.

[4] *The Fame* (2008), *The Fame Monster* (2009) og *Born This Way* (2011).

[5] Se Wikipedia.org: *Born This Way (song),* http://en.wikipedia.org/wiki/Born_This_Way_%28song%29 .

[6] Se vedlegg 1.

[7] Se min oppgave i KL209 fra våren 2011.

[8] Sml. punkt 7 hos Watkins.

[9] Dette er kanskje særlig tydelig i dette refrenget:
No matter gay, straight, or bi,
Lesbian, transgendered life,
I'm on the right track baby,
I was born to survive.
No matter black, white or beige
Chola or orient made,
I'm on the right track baby,
I was born to be brave.

the right track, baby, I was born this way". For Lady Gaga handler seksuell legning om medfødt identitet, noe vi skal akseptere som noe like naturlig og variert som hudfarger. Lady Gaga omtaler *Born This Way* som sin frihetssang.[10]

Sammendrag av musikkvideoen[11]

Musikkvideoen til *Born This Way* kan med sin stil og lengde (7:20 min) ligne mer på en kortfilm enn en vanlig musikkvideo.

Videoen åpner med bildet av en omvendt rosa trekant som rammer inn omrisset av en enhjørning,[12] til dramatisk filmmusikk[13]. Trekanten erstattes av en ny, som viser og zoomer inn en gudinnelignende skikkelse, Mother Monster (spilt av Gaga), med ansikt på begge sider av hodet. *"This is the Manifesto of Mother Monster,"*[14] erklærer Lady Gaga, og begynner å fortelle en slags skapelsesmyte om hvordan *Mother Monster* føder *"a race within the race of humanity … which bears no prejudice, no judgment, but boundless freedom."*

Samme dag fødes også ondskap (spilt av mann heltatovert som skjelett), og Mother Monster trekkes mellom det gode og det onde så sterkt at hun deles i to, til en god og en ond versjon. Den onde Mother Monster føder en rifle som hun skyter vilt rundt seg med, og manifestet avsluttes slik: *It seems easy, you imagine, to gravitate instantly and unwaveringly towards good. But she wondered, "How can I protect something so perfect without evil?""* Under henne er en mengde lettkledde mennesker på alle fire, og vi skjønner at dette "so perfect" er disse: *the new race.* Blant dem dukker Lady Gaga opp, og sangen begynner.

Musikkvideoen veksler så mellom den nye rasen, den gode og den onde Mother Monster. Den gode synger noen av linjene i sangen, mens den onde, som har samme skjelettlignende utseende som "Evil", står ved siden av ham og danser. Koreografien inneholder svært mange seksuelle referanser og minner tidvis om orgier.

(se vedlegg)

[10] Sml. Wikipedia.org: *Born This Way (song),* http://en.wikipedia.org/wiki/Born_This_Way_%28song%29 .

[11] Sml. punkt 5 og også 4.

[12] Enhjørningen er en av Gagas favorittskapninger, og symboliserer kanskje skjønnhet i det å være annerledes? Gagapedia: *Unicorns, http://ladygaga.wikia.com/wiki/Unicorn*

[13] Musikken er Bernard Herrmanns preludium til filmen *"Vertigo",* sml. http://en.wikipedia.org/wiki/Born_This_Way_%28song%29 .

[14] Se vedlegg 2 for hele manifestet.

Mot slutten ser vi Lady Gaga i Michael Jackson-positur, deretter forvekslende lik Madonna. Musikkvideoen avsluttes med en rosa rettvendt trekant, og vi ser igjen enhjørningen, deretter den onde Mother Monster som blåser en rosa tyggegummiboble. Trekanten zoomes så ut til den er helt borte.

Mening og symbolbruk[15]

Lady Gaga lar det gå sport i å sjokkere, men bak eksplisitt bildebruk og utfordrende dansing ligger et tydelig budskap: eksplisitt i manifest og sangtekst, forsterket i symboler og bildebruk. Relasjonen mellom Gaga og fansen er også viktig å kjenne til.

Noen viktige symboler og begreper og hvordan jeg tolker disse inn i musikkvideoen:

Rosa trekant: Under 2. verdenskrig måtte homoseksuelle fanger i nazistenes konsentrasjonsleirer bære en *rosa omvendt trekant* på jakka. I dag brukes en *rosa rettvendt trekant* som symbol på "gay pride" og "gay rights".[16] Gaga åpner musikkvideoen med en omvendt rosa trekant; dette symboliserer kanskje at hun mener det fortsatt foregår diskriminering av homo-, bi- og transseksuelle, men at "frigjøringskampen" til slutt vil være vunnet (rettvendt trekant).

Mother Monster er det navnet Lady Gaga kaller seg for overfor sine fans, som hun kaller "little monsters". [17] Mother Monster i musikkvideoen føder en ny "fullstendig fri" rase; Lady Gaga er ledestjerne for sine "little monsters".

Mother Monsters hode med to ansikter er ellers hentet fra guden Janus i romersk mytologi; guden for begynnelser eller overganger.[18]

Både **Michael Jackson** og **Madonna** har banet vei for Lady Gaga, musikalsk, stilmessig og budskapsmessig. At Gaga har dem med, er muligens både en hyllest og for å vise at Gaga står i en "tradisjon" i kampen for de homofiles rettigheter.

---

[15] Sml. punkt 6 hos Watkins.
[16] Wikipedia.org: *Pink Triangle, http://en.wikipedia.org/wiki/Pink_triangle.*
[17] Se ellers min prosjektoppgave i KL209 fra våren 2011 for mer om monstermetaforen og forholdet mellom Lady Gaga og fansen.
[18] Wikipedia.org: *Janus, http://en.wikipedia.org/wiki/Janus.*

Livssynsdimensjonen i Born This Way[19]

Syn på virkeligheten

Born This Way utspiller seg i et multivers.[20] Gudeskikkelsen Mother Monster føder *"the new race"* på et sted hun kaller G.O.A.T. (a Government Owned Alien Territory), muligens et annet navn på jorden, siden rasen hun føder er mennesker. Mother Monster befinner seg likevel i en slags åndelig dimensjon og svever rundt i multiverset. Mother Monster ligner de guder vi finner i romersk mytologi[21]; en gud som har makt, men som selv er underlagt andre makter. Ondt og godt er endelige makter, og Mother Monster blir dratt mot begge og deler seg i en god og en ond versjon. Kanskje finner vi her spor av yin og yang-konseptet; motsatte krefter komplementerer hverandre. Ondskap er født/skapt ond, og personifiseres. Vi finner ingen personifisert godhet. Det sies ingenting direkte om hvor multiverset kommer fra, heller ikke opprinnelsen til godhet og ondskap. Strofen *"God makes no mistakes,… I was born this way"* peker muligens likevel mot en skapergud som står bak det hele og har bestemt hvordan verden og menneskene skal være. Et syndefall nevnes ikke, så antakeligvis er den verden som representeres i *Born This Way* slik Gud mente at den skulle være. Det Gud ikke forhindrer, har han heller ingenting imot.

Menneskesyn

Menneskene i *Born This Way* er alle av *the new race,* og har "no prejudice, no judgment, but boundless freedom". De har forskjellig hudfarge, utseende og seksuell legning. Det Mother Monster føder, likner mer deformerte mannekengdukker enn mennesker; jeg forstår det slik at de representerer menneskenes sjeler eller indre menneske. "Mannekengdukkene" er nærmest identiske; dette symboliserer muligens grunnleggende likhet; de kommer alle fra samme sted. *The new race* har det Gaga kaller fullstendig frihet; frihet til å gjøre, være og leve ut det en vil. Mennesket forstås kanskje først og fremst som et seksuelt vesen hvor legningen er identitetsbærende og seksualiteten en forlengelse av en selv. Mennesket forstås muligens også som et dyr som må handle ut ifra sine instinkter (sml. monstermetaforen og *"Just put your paws up, 'cause you were born this way."*[22]).

Hovedfokuset hos enkeltmennesket er på her og nå. Meningen med livet virker å være å leve ut den en ønsker å være.[23] Vi får ikke inntrykk av et liv etter døden, så kanskje den eneste måten å "leve videre" på, er å etterlate seg et sterkt inntrykk (image) som folk husker når en er borte.

---

[19] Sml. punkt 9 hos Watkins.
[20] Sml. *Manifesto of Mother Monster*, se vedlegg 2.
[21] Sml. *Mening og symbolbruk: Mother Monster* over.
[22] Sml. *Born This Way (Lyrics)*, vedlegg 3.
[23] Dette samsvarer med noe Gaga har sagt i sitt *Manifesto of Little Monsters:"We are nothing without our image. Without our projection. Without the spiritual hologram of who we perceive ourselves to be, or to become, in the future."* (http://ladygaga.wikia.com/wiki/Manifesto_of_Little_Monsters.)

Av og til kikker menneskene oppover mot et lys; dette er kanskje uttrykk for åndelighet. De søker mot sitt opphav, Mother Monster, kanskje for hjelp eller beskyttelse.

Synet på rett og galt

I *Born This Way* er de høyeste idealene frihet og toleranse, mens den største synd er å dømme eller ha fordommer mot andre (sml. postmodernismen). Seksualitet er godt eller naturlig uansett form, fordi en er født slik.

Det er en form for nyfeministisk estetikk i musikkvideoen i farger, symmetri, mønstre og koreografi, samt er danserne fasjonable og svarer til moteverdenens kroppsidealer. Skjønnhet i den bibelske forståelsen av begrepet (rett, godt, sant) finner vi derimot lite av.

Godt og ondt er tilstede som to ultimate krefter, men verken Mother Monster eller menneskene er *bærere* av godhet/ondskap selv; kreftene *påvirker* dem. Slik kan også menneskene bli utsatt for ondskap (eller godhet), siden disse er krefter utenfra. Ondskap fordømmes ikke, i stedet spør Mother Monster: *"How can I protect something so perfect without evil?"* Målet synes å hellige midlene. Mother Monster deler seg i to; som i yin og yang-konseptet er ondskap nødvendig for å opprettholde balansen i verden.

Menneskets fundamentale problem, og løsningen

Born This Way tegner opp en "utopi" av en menneskerase med såkalt fullkommen moralsk frihet. Menneskets fundamentale problem er altså ufrihet; at andre mennesker eller samfunnet diskriminerer (sml. rosa trekant) eller på andre måter begrenser den enkeltes frihet til å leve slik som hun eller han vil. Løsningen er et samfunn som likestiller (sml. *"no judgment"*) hetero-, homo-, bi- og transseksualitet ut ifra et syn på at dette er medfødt identitet som må få leves ut, ikke avvik.

Holder livssynet mål?

Det postmoderne er hovedlivssynet som formidles gjennom *Born This Way,* med hovedverdier som toleranse, relativisme og vekt på det subjektive. I postmodernismen finner vi nyfeminismen, hvor kjønnskategoriene brytes opp ut ifra poststrukturalistiske posisjoner. Et samfunn bygd på slike verdier vil etter hvert skli fullstendig ut og kan ende i anarki ettersom enhver er sin egen herre. Synet på seksualitet er svært forenklet, og det sies ingenting verken om årsaker som kan ha ført til usikkerhet i forhold til egen seksualitet, eller om konsekvenser av å leve ut det en til enhver tid måtte føle. Utopien om en fri rase uten fordommer og dømming er både urealistisk og selvmotsigende, ettersom fordomsfrie

mennesker forutsetter fullkommen kunnskap eller bevisstløshet, og den "vanlige" menneskerase indirekte allerede er dømt av Gaga/Mother Monster selv, rede som hun er til å forsvare "det perfekte" koste hva det koste vil.

Apologetiske utfordringer og muligheter i møte med *Born This Way*

Born This Way utfordrer det kristne livssynet på mange plan. Fra et postmoderne perspektiv, er kristendommen uspiselig med sin absolutte moral og grenser for seksualitet og oppførsel. Utfordringen er å forklare at Gud både er god *og* dømmer, at mennesket er fallent og syndig, og at kun ekteskapet mellom mann og kvinne er den rammen for seksualiteten som Gud har skapt og velsigner. Ondskapens opprinnelse ("har Gud skapt ondskap?") er en annen apologetisk utfordring. Musikkvideoen gir også muligheter for å snakke om menneskesyn og identitet ut ifra et kristent perspektiv.

Musikkvideoen gir videre gode muligheter til å formidle evangeliet om Jesu død i vårt sted, Guds kjærlighet til oss, hans plan om å sette alt i rett stand så vi kan oppleve fullkommen frihet der vi aldri mer er slave av synd og ondskap, men får oppleve glede, fred, kjærlighet og rettferdighet.

Kilder og litteratur:

- Musikkvideoen *Born This Way* av Lady Gaga med Nick Knight (regissør) (http://youtu.be/wV1FrqwZyKw, publisert 28.02.11)

- Dahle, Margunn Serigstad og Lena Skattum red.: Manus for livet. Film som verktøy i trosopplæringen (Oslo: IKO-forlaget, 2010)
- Watkins, Tony*: Focus: The Art and Soul of Cinema* (Carlisle: Damaris Publishing/Authentic Media, 2007)

- Gagapedia: *Unicorns* (http://ladygaga.wikia.com/wiki/Unicorn, sist oppdatert ikke tilgjengelig, men finnes referanse til datoen 27.05.11 i teksten, altså er siden oppdatert minst 27.05.11)
- Wikipedia.org: *Born This Way (song)* (http://en.wikipedia.org/wiki/Born_This_Way_%28song%29, sist oppdatert 14.09.11)
- Wikipedia.org: *Janus* (http://en.wikipedia.org/wiki/Janus, sist oppdatert 13.09.11)
- Wikipedia.org: *Pink Triangle* (http://en.wikipedia.org/wiki/Pink_triangle, sist oppdatert 09.09.11)

- Erlandsen, Silje Kristin: *Prosjektoppgave i KL209: Lady Gaga som navigasjonspunkt for livssynsdanning hos ungdom* (Kristiansand, våren 2011)

Inspirasjonskilde, men ikke direkte brukt i oppgaven:

- Oh No They Didn't Live Journal: *An Analysis Of The 'Born This Way' Music Video…* (http://ohnotheydidnt.livejournal.com/56712522.html, sist oppdatert 01.03.11)

Vedlegg

Vedlegg 1:

Statistikk over musikkvideo *Born This Way* fra YouTube.com

(http://youtu.be/wV1FrqwZyKw) **per 13.09.11**

Totalt antall visninger: 76,285,901

Vurderinger: 391464

Kommentarer: 410,148

Favoritter: 192,996

Liker: 293628

Liker ikke: 97836

Viktige hendelser før oppdagelse

	Dato	Aktivitet	Visninger
A	05.05.11	Første henvisning fra beslektet video – Lady Gaga - Judas	1,605,903
B	28.02.11	Første henvisning fra YouTube-søk – lady gaga born this way	16,605,012
C	28.02.11	Første henvisning fra YouTube-søk – born this way lady gaga	7,254,783
D	28.02.11	Første henvisning fra YouTube-søk – born this way	6,272,650
E	28.02.11	Første henvisning fra YouTube-søk – lady gaga	4,247,042
F	28.02.11	Første henvisning fra YouTube – Startside	1,860,280
G	28.02.11	Første henvisning fra YouTube-søk – born this way lady gaga official video	1,811,096

Målgrupper

Denne videoen er mest populær blant:

Kjønn	Alder
Kvinne	13-17
Mann	35-44
Kvinne	18-24

Vedlegg 2:

Maniofesto of Mother Monster, hentet fra

http://ladygaga.wikia.com/wiki/Manifesto_of_Mother_Monster

This is the manifesto of Mother Monster:

On G.O.A.T, a Government Owned Alien Territory in space, a birth of magnificent and magical proportions took place. But the birth was not finite; it was infinite. As the wombs numbered, and the mitosis of the future began, it was perceived that this infamous moment in life is not temporal; it is eternal. And thus began the beginning of the new race: a race within the race of humanity, a race which bears no prejudice, no judgment, but boundless freedom. But on that same day, as the eternal mother hovered in the multiverse, another more terrifying birth took place: the birth of evil. And as she herself split into two, rotating in agony between two ultimate forces, the pendulum of choice began its dance. It seems easy, you imagine, to gravitate instantly and unwaveringly towards good. But she wondered, "How can I protect something so perfect without evil?"

Vedlegg 3:

Born This Way (Lyrics)

It doesn't matter if you love him, or capital H-I-M
Just put your paws up
'Cause you were born this way, baby

My mama told me when I was young
We are all born superstars

She rolled my hair and put my lipstick on
In the glass of her boudoir

"There's nothing wrong with loving who you are"
She said, "'Cause he made you perfect, babe"
"So hold your head up girl and you'll go far,
Listen to me when I say"

I'm beautiful in my way
'Cause God makes no mistakes
I'm on the right track, baby
I was born this way

Don't hide yourself in regret
Just love yourself and you're set
I'm on the right track, baby
I was born this way
(born this way)

Oh there ain't no other way
Baby I was born this way
Baby I was born this way
Oh there ain't no other way
Baby I was born this way
Right track baby
I was born this way

Don't be a drag, just be a queen
Don't be a drag, just be a queen
Don't be a drag, just be a queen

Don't be don't be don't be

Give yourself prudence
And love your friends
Subway kid rejoice your truth

In the religion of the insecure
I must be myself, respect my youth

A different lover is not a sin
Believe capital H-I-M (Hey hey hey)
I love my life I love this record and
Mi amore vole fe yah

I'm beautiful in my way
'Cause God makes no mistakes
I'm on the right track, baby
I was born this way

Don't hide yourself in regret
Just love yourself and you're set
I'm on the right track, baby
I was born this way

Oh there ain't no other way
Baby I was born this way
Baby I was born this way
Oh there ain't no other way
Baby I was born this way
Right track, baby
I was born this way

Don't be a drag, just be a queen
Whether you're broke or evergreen

You're black, white, beige, chola descent
You're Lebanese, you're Orient
Whether life's disabilities
Left you outcast, bullied, or teased
Rejoice and love yourself today
'Cause baby you were born this way

No matter gay, straight, or bi,
Lesbian, transgendered life,
I'm on the right track baby,
I was born to survive.
No matter black, white or beige
Chola or orient made,
I'm on the right track baby,
I was born to be brave.

I'm beautiful in my way
'Cause God makes no mistakes
I'm on the right track, baby
I was born this way

Don't hide yourself in regret
Just love yourself and you're set
I'm on the right track, baby
I was born this way yeah

Oh there ain't no other way
Baby I was born this way
Baby I was born this way
(born this way)
Oh there ain't no other way
Baby I was born this way
Right track, baby
I was born this way

I was born this way hey!
I was born this way hey!
I'm on the right track baby
I was born this way hey!

I was born this way hey!
I was born this way hey!
I'm on the right track baby
I was born this way hey!

Same D.N.A.
But born this way
Same D.N.A.
But born this way

Performance Contributor: Lady Gaga
Writer: GERMANOTTA, STEFANI / LAURSEN, JEPPE / GARIBAY, FERNANDO / BLAIR, PAUL
Lyrics © Sony/ATV Music Publishing LLC, Warner/Chappell Music, Inc.
Lyrics Licensed and Provided By LyricFind